

Van project naar structurele voorziening

Handvat 6 voor een vliegende start
met de wijk-GGD'er

Er komt een moment dat de pilot ten einde is en de wijk-GGD'er een structurele plek in de zorg- en veiligheidsketen krijgt. Om hierover een goed gefundeerd besluit te nemen, is het zichtbaar maken van de opbrengsten essentieel. Dit zesde en laatste handvat beschrijft hoe je dit kunt doen.

De opbrengsten goed zichtbaar maken doe je door de volgende elementen mee te nemen in je eindrapport:

- 1 Bereikte resultaten
- 2 Succesfactoren
- 3 Leerpunten
- 4 Betrokkenheid cliënten en naasten
- 5 Conclusies van het project
- 6 Eventuele wijzigingen
- 7 Borging van het traject

Met de beschrijving van deze elementen heb je meteen een prima basis voor je interne verantwoording naar het gemeentebestuur, de gemeenteraad en je samenwerkingspartners.

Bereikte resultaten: leg ze tussentijds vast!

Waarschijnlijk is voor jullie zelf de meerwaarde van de wijk-GGD'er al snel zichtbaar. De signalering is verbeterd, je hebt de doelgroep beter in beeld, de samenwerking verloopt efficiënter of de hulpverlening komt sneller op gang. Maar... om ook voor de lange termijn draagvlak voor deze nieuwe manier van werken te behouden, is het belangrijk dat je deze meerwaarde ook aantoont. En dat gaat nu eenmaal het makkelijkst als je tussentijds dingen vastlegt.

Dit kunnen opbrengsten zijn als 'meer zicht op de benodigde randvoorwaarden' (een goed overzicht van de kosten, de personele capaciteit etc.), 'het beter in beeld krijgen van de doelgroep' (de omvang, de aard van de problematiek) of een 'sluitende zorg- en veiligheidsketen opzetten' (bijvoorbeeld met een werkproces waarin voor alle partners de rol en werkwijze is vastgelegd). Maar misschien hebben jullie in deze periode ook al de ambitie om het aantal E33-meldingen terug te brengen. Kortom: sluit aan bij de doelen die jullie vooraf hebben gesteld en beschrijf de verandering die jullie hierin tijdens de pilotperiode hebben waargenomen.

Leerpunten en succesfactoren: doe er je voordeel mee!

Niet alleen de opbrengsten van het werken met een wijk-GGD'er zijn relevant voor het vergroten van de kans op een succesvolle voortzetting in de toekomst. Je wil natuurlijk ook zicht krijgen op de factoren die maakten dat jullie je doelen konden bereiken. En misschien nog wel belangrijker: de zaken die belemmerend werkten. Deze leerpunten en succesfactoren heb je namelijk nodig bij het bepalen van de (rand)voorwaarden voor de toekomst.

Kon met die 0,2 FTE maar de helft van de doelgroep worden bereikt? Dan zul je straks misschien wel de dubbele capaciteit nodig hebben. Waren ketenpartners onvoldoende bekend met de rol van de wijk-GGD'er, dan is het slim om zichtbaar te maken wat het hen kan opleveren en om samen te investeren in goede werkafspraken. Of was jullie wijk-GGD'er toch nog net iets teveel gebonden aan structuur en regels? Zorg dan voor meer ruimte, zodat hij meer mogelijkheden heeft om te doen wat nodig is. Maar bleek die gezamenlijke aftrap van jullie burgemeester en wethouder juist een gouden greep, dan is het goed dit te delen en andere gemeenten er hun voordeel mee te laten doen.

De pilotperiode is dus bij uitstek het moment om inzicht te krijgen in dergelijke succes- (of verbeter-) factoren. Leg deze dus nauwkeurig vast, zodat je na deze periode het proces goed onderbouwd kunt inrichten, op basis van jullie eigen praktijkervaringen. En blijf dit doen, ook na de pilotperiode. Want je helpt er niet alleen jezelf mee, je voorkomt bovendien dat anderen opnieuw het wiel moeten uitvinden.

Betrekken cliënten en naasten: de beste indicator voor succes

Er zijn verschillende manieren om de cliënt te betrekken in het traject. De ene gemeente heeft een vertegenwoordiging in de projectgroep, de ander betreft (oud)cliënten in de huisbezoeken en weer een ander raadpleegt de cliënt of zijn naasten met een vragenlijst. In je verantwoording beschrijf je hoe jullie dit hebben gedaan en waarom jullie voor deze vorm hebben gekozen.

Ook hierin kunnen ervaringsdeskundigen meedenken en zo mogelijk een brug vormen naar cliënten om hen te vragen mee te denken over de kwaliteit van zorg. Door ook na de pilotperiode de ervaringen, wensen en ideeën van cliënten te blijven ophalen, zorg je ervoor dat de aanpak voor personen met onbegrepen gedrag aan blijft sluiten bij wat mensen daadwerkelijk nodig hebben.

Conclusies: wat zijn de belangrijkste inzichten en wat gaan we daar mee doen?

Aan het eind van de subsidieperiode hebben jullie de eerste opbrengsten en leerpunten in kaart gebracht. Vaak zijn dit er nogal wat. In de conclusies breng je deze opbrengsten, leerpunten en succesfactoren nog een keer kort en kernachtig bij elkaar. De vooraf gestelde doelen vormen hierbij het uitgangspunt.

Naast de bereikte doelen bracht de pilot je misschien ook inzichten of resultaten die je vooraf niet had voorzien. Je blijkt bijvoorbeeld de doelgroep veel beter in beeld te hebben, maar de problemen blijken veel groter te zijn dan verwacht. Of de wijk-GGD'er heeft juist zichtbaar gemaakt dat de samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein goed op orde is.

Bedenk ook: de conclusies zijn dan misschien het sluitstuk van de pilot, voor jullie toekomstige beleid vormen ze het vertrekpunt. Ze bepalen namelijk de koers voor de komende periode. Probeer daarom ook zo concreet mogelijke vervolgoelstellingen te formuleren die uit deze conclusies volgen. Dan is de cirkel weer rond!

Wijzigingen: voortschrijdend inzicht vraagt om aanpassen

Als je een pilot uitvoert dan ben je eigenlijk bezig met uitvoeren en leren. En dat gaat meestal niet volgtijdelijk, maar gebeurt vaak tegelijkertijd. Deze manier van werken, die we *action learning* noemen, brengt vaak nieuwe inzichten. Bijvoorbeeld het inzicht dat het door jullie bedachte werkproces in de praktijk toch niet goed blijkt te werken. Of het inzicht dat een belangrijke samenwerkingspartner nog niet is betrokken.

Je kunt een dergelijk inzicht vastleggen en meenemen voor de periode na de pilot. Maar als het mogelijk is om zaken tussentijds aan te passen, heeft dit vaak de voorkeur. Omdat je het leerrendement van de pilot op die manier optimaal benut. Of dit in de praktijk ook te realiseren is, hangt van jullie lokale situatie af. Personele capaciteit of geld zal niet altijd een-twee-drie kunnen worden uitgebreid. Maar het aanpassen van een werkproces is misschien wel mogelijk.

In hoeverre is het project geborgd?

Niets is zo frustrerend als een succesvol project dat na afronding een stille dood sterft. Omdat er geen budget beschikbaar blijkt of omdat het niet in de plannen voor de komende periode is meegenomen.

Zaak dus om daar nu al over na te denken, ook al is de pilot misschien nog in volle gang en heb je nog geen resultaten. Want als die resultaten niet op tijd komen voor de plannen voor het komende jaar, maar wel als voorwaarde voor financiering gelden, zul je naar alternatieven moeten zoeken.

Heb je al voorlopige resultaten waarmee je de gemeenteraad kunt overtuigen van de noodzaak van voortzetting? En zo niet, zijn er nog alternatieve vormen van financiering waarop aanspraak kan worden gemaakt? Potjes voor innovatie of cofinanciering door een partnerorganisatie bijvoorbeeld, zodat je een tussenliggend jaar kunt overbruggen?

Kortom: kijk vooruit en voorkom dat je straks voor onaangename verrassingen komt te staan. Heb je vragen of vind je het fijn als we even meelesen? We staan voor je klaar!

Landelijke ontwikkelingen en lerend netwerk

Blijf de landelijke- en lokale ontwikkelingen op het terrein van de OGGz of het programma Grip op onbegrip volgen. Ontwikkelingen kunnen de uitvoering en inzet van de wijk-GGD'er raken en het is zinvol om hier tijdig op in te spelen. Intussen zijn er steeds meer gemeenten die werken met een wijk-GGD'er. Het CCV organiseert als landelijk contactpunt voor de wijk-GGD kennisessies waarin ervaringen en kennis tussen de wijk-GGD'ers en wijk-GGD'ers en beleidsmedewerkers wordt uitgewisseld. Dit lerend netwerk draagt bij aan het nog beter inzetten van de wijk-GGD'er in de aanpak van personen met onbegrepen gedrag.

wijk-ggd@hetccv.nl